

BÉTSI MAGYAR KURIR.

É S

SOKFELE, TOLDALÉKÜL

Nr. Indult: Kedden, Augustus' 13-dikán, 1833. 13.

NAGY BRITANNIA.

London Jul. 26-kán. A' Tóriek a' Ministereket elnyomták az Egyházi Reformbillnek egy pontjánál, a' min annyival inkább lehet tsudálkozni, mivel egy nem kevésbé fontos pontnál, melly a' Püspökök száma kevesítését, és a' fennálló 22 Érsekség, és Püspökség 12-re lett olvadását tárgyazza, a' Miniszterek gyöztek. Az a' pont, mellynél a' Miniszterek meggyözettek, következendő: a' jelen bill által formált Egyházi Commissionnak jussa légyen azon templomoknak jövedelmeit, mellyekben 3 esztendő alatt, f. e. Februarius előtt Protestáns Isteni tisztelet nem tartatott, behúzni, 's azt a' Commissio által rendelendő tzelra fordítani. A' Commissiónak tzeljai leginkább ezek lehetnek: a' fennálló templomoknak, és papiházaknak megtartása, új templomoknak, és papiházaknak építése, a' hol szükséges. Eddig ez a' lakosoknak közkölségeken történt minden vallásra való tekintet nélkül, és az keserítette leginkább a' Catholicusokat, hogy az Egyházak építésébe, mellyek az Unió kezdete óta 700-ról 1400-ra szaporodtak, ő nekik is kellett részt venniük. De békételen-ségeket leginkább az nevelte, hogy, a' mi gyakran megtörtént, néhol nem is használták a' templomot, úgy, hogy mind a' papház, mind a' templom üres maradt, noha pap mindég volt, a' ki jövedelmet, akárhol lakott légyen is, elköltötte. Azomban, bár melly tsekély

sok Egyházaknál a' Protestansok száma, és bár melly ritkán szolgáltattott légyen Isteni tisztelet, még is tsak 66 Egyház van, melly az említett pontot sínli: és miután még azt is meg lehet bizonyítani, hogy sok helyen a' pap nem maga jó szántából távozott el, hanem az insurgens Cath. parasztlakosok üldözéseik következésében, és továbbá, hogy a' Commisziók jobbnaira Püspökökből, és Püspökök által választott személyekből állanak, kik még a' mellett a' Kormánytól ki nem zárattathatnak, valóban nem lehetett attól tartani, hogy azokat az Egyházi fundusokat keményen fogják. Gróf Grey annyira alább hagyott, hogy megengedte, melly szerint minden előforduló egyes esetenél a' Püspöknek, kinek kerületjében olyan Egyház találtatik, az elhatározásnál szava, és helye legyén a' Commissióban. De még avval sem lévén megelégedve, a' Canterburyi Érsek azt adta hozzá, hogy a' Commissio köteles légyen az Egyháznak zár alá tett jövedelmét behúzni, 's abból új templomot, 's papi házat építeni. — A' többség a' Miniszterek ellen nem nagy volt ugyan, úgymint 84, 82 ellen, de hijában, tsak többség maradt az. Gr. Grey fel is hagyott mindjárt a' további tanátskozással a' bill felett, és ha tsak ez a' határozat fel nem forgattatik, akkor valóban a' Minisztereknek nem marad egyéb választások, mint, — hogy hivataljok-ról lemondjanak.

Az Alsó Háznak Jul. 26-án tartott ülésében O'Connell Ur azon volt, hogy jövő hétfőre a' Times nek kiadója, és tulajdonosai, a' Ház elibe idéztesse, s a' Privilegium megsértése miatt kérdés alá vonattassanak. Hume Ur támogatta a' javallatot, nem mint monda, a' valló Ur által előhozott okokból, hanem hogy az a' kérdés, miképpen kelljen ezentúl a' Ház vitatásait közrebotsítani, megfejtessék. Megengedi ő ugyan, hogy ha a' Publicumot érdekelhető tárgy vétetik tanácskozás alá, az, a' mennyire lehet, pontosan, és bőven közöltetik is a' Publicummal, de még is sok történik ebben a' Házban, a' minek közrebotsítása kívánatos volna, de mind a' melletta' 4 fal között marad. Ez ötet arról a' szükségről győzi meg, hogy hivatalos tudósítót kellene rendelni, hogy az Ország az igazságtól félre ne vezetessék. A' Sajtónak nagy befolyása van a' közvéleményre, és méltán is; de ő azt hiszi, hogy a' tudósítóknak nem szabad úgy vissza élni jussokkal, hogy valamelyik Parlamentalis tagnak beszédjét teszések szerint ki hagyják. A' jelen eset az igaz, éppen a' most mondottat valósítja: de az ő vélekedése szerint, még is jobban tselekedett volna a' tisztelt tag, ha az egész dolgot abban hagyta volna. O'Reilly Ur a' Javallót felszólította, venné vissza indítványát. A' panasz abban áll, hogy a' tisztelt tagnak beszédje nem nyomtattatott ki egészen, és egyszersmind azt állítja, hogy kötelessége a' Tudósítónak, mind a' Ház, mind a' Publicum eránt, az igazságot híven előadni: de hát valjon mondhatja e' a' tisztelt tag, hogy ő mentt légyen hasonló hibától? mondja szembe, nem írt e' leveleket? — — (zaj) Itt a' rendes Szónok, szavába vágott a' beszélőnek, s rendre szólította, a' mire a' beszélő engemet kérvén, avval végezte

beszédjét, hogy mi után O'Connell Ur beszédjének közre nem botsátása által, a' Ház Privilegiuma meg nem sértetett, az indítvány ellen adja szavát. Ferguson Ur azt mondta, hogy mivel bizonyos typographusok elhatározták, egy Követnek beszédjét közre nem botsítani, tehát ezt az esetet nem lehet abba hagyni. Mindenek előtt azt kell megjegyeznie, hogy a' Parlamentalis vitatások egyébiránt annak rendje szerint, híven, és tsudálatos pontossággal közöltetnek. A' sajtó nem ismételtetik, s tsak a' nevezetesebb, és közérdekű dolgokat veszi ki: meg engedi ő, hogy sok kérdések elmellőztetnek, de az indító Ur e' miatt nem panaszkodik, s azt sem hányja szemekre a' tudósítóknak, hogy a' Házban tartott beszédek nem közlik mindenkor a' maga kiterjedésében. El nem kell felejtetni, hogy a' tisztelt tagok rendkívül rossz bírái tulajdon beszédjeiknek, s ha ezeket mindenkor az Ujságban reménylik olvashatni, nagyon megszalakoznak. (halljuk, és katzaj) Azomban a' Times által közrebotsátott nyilatkoztatást a' Ház abba nem hagyhatja. Itt a' kérdés nem a' Sajtó, és O'Connell Ur között, hanem a' sajtó, és az Angoly Nemzet között forog fenn. (halljuk, halljuk!) Mert valjon meglehetően engedni a' tudósítóknak azt a' nyilatkoztatást, hogy; mivel egy tagnak nyilatkoztatásai által, már azok akár rágalmozások legyenek, akár nem, — magokat személyesen megsértelve lenni érzik, annál fogva ezentúl annak a' tagnak beszédjeit mindenkor elmellőzik: ezt nem lehet szó nélkül hagyni, — és e' miatt támogatja az indítványt, nem pedig valamely beszéd részének kihagyása miatt. Lord Althorp azt mondta, hogy ő még tegnap javallá az indítványnak elmellőzését, de egyszersmind hozzá tette, hogy szükséges lé

gyen a' vitatásokat, a' mennyire tsak lehet részre hajlás nélkül közleni. Sajnálja, hogy a' tisztelt tag, nehézségének elhárítása végett olyan útat választott, melly a' Házat tsiklandós helyheztesbe hozza: azomban, ha már egyszer megtörtént, az inditványt lehetetlen felrevetni, ha egyéberant a' Ház, tulajdon privilegiumait tekintelbe akarja venni. Erre az O'Connell Ur javallatjáról való tanátskozás, minden szavazás nélkül elfogadtatott.

Az annyiszor említett Egyházi Reformbillnek tzelja, és fő pontjai ezek: először a' Catholicusok gyűlölségeket elhárítani, mellyel viselletnek a' Státus Egyház eránt: ez meg történik az Egyházi adó eltörlése által: azomban ez az adó a' Protestans templomok szükségre, és építésére fordított: erre tehát ezentúl szolgálnak a' Püspöki jószágok. Másodsor: a' 20 Püspökségekből 10 eltöröltetik: harmadsor: a' 12 meg hagyandó Püspökök jövedelmeik megkevesítettnek, és végre minden papi jövedelmektől adó fizetődik: ellenben minden kisebb papi esztendei jövedelmek 200 font sterlingig neveltetnek, és így általánosán a' papság állapotja javíttatik. Ezekre a' tzelokra béjövendő pénzre való felügyelés Egyházi, és világi személyekből álló Commissióra bízatik, melly avval a' jussal is fog bírni, hogy abban az esetben, ha ő esztendő elforgása alatt, Protestans Pap, valamellyik templomban nem szolgáltat Isteni tiszteletet, annak a' templomnak jövedelmét behúzáván, magát a' templomot egy máshoz kaptsolja.

(Globe) Midőn Napier Kapitány Portsmouth: küldötjévé candidáltatott, egy Ujságban, ingadozó Reformistának neveztetett. — A' derék katonának még akkor időben imígy felelt az illető Szerkeztetőnek: Purbrook, Portsmouth mellett Aug. 28-kán 1832.

Olvasom, hogy az Ur lapjában úgy említettém, mint Portsmouth Candidatus, 's egyszersmind ingadozó Reformista! Tudja meg az Ur, hogy én megrögzött Reformista vagyok, 's a' Státus dolgok minden ágaiban szeretek jó újítást, vagy új javítást behozni! (Aláírás) Napier.

Az Alsó Háznak Jul. 29-kén Dél-tájban tartott Ülésében, az a' rossz szokás jött szóban, melly szerént délben rendesen fontos tárgyak véteinek fel, holott pedig ilyenkor, a' legnagyobb befolyasú tagok Committéekben vagynak. Stanley erre azt vetette, hogy ollyankor a' fontos tárgyakat estve kell halasztani, — és így, szent a' békesség! Azután O'Connell Ur ismét a' maga dolgát sürgette, 's Lavson Urnak, a' Times tulajdonosságának, törvény elibe való idéztetését kívánta. Methuen Ur ellene vólt, a' mennyiben a' tulajdonosnak nints köze a' dologhoz: a' kék a' dolog érdekel, tudniillik a' tudósítók, ha kívántatni fog, megjelennek: azomban a' Ház nem avatkozik ollyan vetelkedésbe, melly azon kívül történt! Robinson Ur is ezen a' veleményen vólt, dítservén a' vitatások közlésének sebességét; itt nem a' Privilegium megsértéséről van a' szó, hanem egy tag beszédjének kihagyásáról, — azomban tudva van, hogy ennek az egynek még kedvez a' sajtó mások felett! Ugyan, van e' hát jussa panaszkodni, mi után sok társainak beszédjeiből többnyire tsak néhány sorok közöltetnek? O'Connell: Itt arról van a' szó, ki Ur ebben a' Házban? mi e', vagy az Ujság írók? Nyögjenek bár mások a' sajtó Despotismusa alatt, a' mi engem illet, soha sem esmerem azt el. Azért, hogy az Ujságírók a' Parlamenti vitatásoknak közlésével való kereskedést üzik, soha se gondolják, hogy a' nép Képviselei tölök függjenek, mert

az a' Kereskedés igazság szerént nem őket illeti, 's mi löllünk függ, a' fegyvert kezekben, mellyet ellenünk akarunk használni, — szélyeltörni. Egynehány Követek még reá akarták bírni jó móddal O'Connell Urat, vénné vissza indítványát, de minekutánna nem boldogultak, szavazásra került a' dolog, a' midőn az indítvány 153 szóval, 48 ellen tsak ugyan félre vettetett.

LENGYEL ORSZÁG.

Varsó Jul. 25-kán. Folyó eszt. Mártz. elejétől fogva Máj. 1-ig hatrendű — fegyveresekből álló banda lopódzott bé Gallitzián, és Posen Nagy Hertzegségen keresztül, Lengyel Országka. Egy—egy banda 12—14 főből állott, a' legerősebb 24-ből. Vezérjek volt Dziewichi, Zaliwski, Subinsky, Sulmirszky, Arthur Zavisza, és bizonyos Bialkovszky. Mihelyt a' Tisztviselőségnek tudtára esett a' tilalmas szándék, azonnal egy tsapat gyalogságtól támogattatott Közököket küldött az erdőség különböző részeibe, hol az öszveesküdtek tartózkodtak, 's mint a' következés mutatta, nem siker nélkül, — mert 35 hevenyében elfogattatott, kik közt valának a' vezérek is, Bilkovszkyt kivéven. Az is említést érdemel, hogy a' hol Katonák nem voltak, a' parasztok magok motózták fel az erdőt, az Insurgensek közül többeket elfogtak, 's Varsóba hurtoztak, hol immár részént meglakoltak, részént pedig még ítélet alatt vagnak. A' kik kézre nem kerültek, hihetően a' Lengyel határnál keresnek menedéket. Azolta hasonló tette még senki sem vetemedett, 's nints is Lengyel Országban a' nyughatatlanságnak legkissebb nyoma.

EGYHÁZI STÁTUSOK.

XVI-dik Gregor Pápa Ő Szentsége, a' Quirinált palotában titkos

Ülést tartott, mellyben több Érsek, és Püspökök, nevezetesen du Bourg Vilhelm Lajos, ezelőtt Montaubani Püspök, most Besançon-i Érsek, és T. Vágner Mihály, Theologia Doctora, Sz. Albert Prépostja, és Győri Kanonok, mint Belgrádi, és Semendriai Püspök praconisáltattak, azután Monico Jakab, Vénétziai Patriárcha Ő Excellentiája, és Guidice Caracciolo Filep, a' del Gesso Hertzegi Házból, Nápolyi Érsek, Cardinálisokká nevezettek.

PORTUGALLIA.

A' Courrier Francais az Algarbii Expeditióról Aug. 2-ről ezt közli: A' Frantzia tiszték közzül, liket Villaflor Oportóból magával vitt, sokan tartoztak ahoz a' részhez, mellyet Saldanha Generál Portugalliában Képvisel. Midőn Lagosban szárazra léptek, azt hitték, hogy már Algarbiának, és Alemejónak Urai, és hogy nem kell ezentül se Dom Pedro, se Dónna Mária mellett fegyvert fogniok, hanem mindjárt köztársaságba léphetnek. Már egy Proclamatio készen is volt, a' midőn Villaflor megtudta, 'sa' tselszövéket öszvesen, egy briggen Oportóba vissza küldötte: e' volt oka, a' már jelentett több ízbeli szállításoknak! A' haza úlsítottak közzül 2 elszökött, 's mivel nem tudta mitévé légyen, az ellenség táhora felé sietett, hova elérvén, Gr. Molellostól barátságosan fogadtatott, a' ki mivel tudta, hogy ez a' két szökevény legtöbbet mondhat Oportó állapotjáról, használta a' jó alkalmatosságot, 's az ostrom alatt lévő város nyomorúsága felől környüállásosan ki tudakezödött.

Solignac Generál, a' ki mint tudva van, az Algarbii Expeditió ellen volt, a' minap következendő so-

rokat küldötte egyik Párisi Újság szerkesztőhöz, közlapokba való iktatása végett: Páris Jul. 30 kán 1833. Szerkesztő Ur! Noha a' hibásan nékem tulajdonított, 's közre bocsátott levél, Donna Mária eránt éppen azt az érzést tiszteletet foglalja magában, mellyel én valóban viseltetem, még is kötelességemnek tartom ezennel kijelenteni, hogy azt más kéz írta légyen. Oportói helyheztesemben tsak hadi dolgokkal foglalatoskodtam, 's minden igyekeztem oda tzelzött, hogy a' Királyné fegyverceinek győzedelmet szerezzenek. Azomban — engemet igen búsító környűmények, megfosztottak a' jó reménytől, holott a' sikert tsalhatatlannak, és elmaradhatatlannak lenni véltem: azért is szeretem tudatni, minn építtem én számításaimat: ebből nyilván kifogatszzeni, hogy én Máj. utólján, és Jun. elején, minekutánna segítséget, és szükséges hadi szereket kaptam, az ellenséget kénszeríttem, erejének egy részével a' Douró bal partjára kelni, mivel ki nem vihettem, hogy azonnal tengeri expeditióval egyenesen Lisbonának menjek. Az én megtámadási planumom úgy volt intézve, hogy a' Constitutionalis sereget semmiféleképpen sem lehetett féltetni, és egyetlen egy győzelem által a' Portugalliai kérdés megfejtetett volna, még is ennek elibetették, azt a' planumot, melly oda tzelozott, hogy a' seregnek ereje, még öszvetsapás előtt eloszoljon, a' mint-hogy 3000 derék katona tsak ugyan Algarbiába küldetett, és ezen merészlet által az Oportói meggyengült sereg munkátlanságban hagyatott. Bár milly hasznot várjanak is Napier Admirálnak ditsőséges győzedelmeiből, a' mi által igaz, a' Constitutionalisoknak helyzetek sokkal megjavult, — még is irásomból ki fog sülni, hogy nekem

méltó okom volt az Expeditionnak ellenzésére. Más oldalról azt is könnyű megfogni, miért taszítottam én el magamtól azt a' planumot, melly szerint, midőn 14,000 vitéz katona állott parantsolatom alatt, a' planum után 3000 főből álló Expeditióval kelle vala 12—14,000 ellenséges katona ellen küzdenem. Ebből Olvasóim által fogják látni, hogy mind kötelességemmel, mind beületemmel megegyezett olyan hivatalról lemondani, mellynek viselése által szenvedőlegi állapotba jutottam volna. (Aláírás) Solignac.

Londoni lapok bizonyosnak állítják, hogy Oportóból jött tudósítások szerent, Dom Miguelnek serege tökéletesen megvertetett légyen, és hogy Bourmont Marsall az Ország helsejébe szaladt volt, mások szerent Spanyol Országnak vette útját: azt is hozzá teszik, hogy African hajó Setubálnál, egy tsapatot tett ki szárazra, melly Villaflor seregéhez kaptsolandja magát.

(Journal de Debats.) Aug. 3-dikán Brestből következő Telegrafiai tudósítás érkezett. „Jul. 25-dikén Dom Miguelnek — Bourmont Marsall által commandéroztatott serege megvertetett. Ugyan tsak azon napon, Donna Mária serege, Lisbonát elfoglalta.“ Galignani Messenger még ezt is hozzá teszi: „Almadánál (Lisbonával által ellenben) véres ütközement véghez, mellyben Dom Miguel seregének fő parantsolója elesett, Cadaval Hertzeg megölettetett, és a' Fő Városi tisztviselők elszaladtak. Loulé Marquis Brestből, azonnal Párisnak vette útját.

HELVETZIA.

A' Lengyel Comité Helvétziában következő levelet kapott: Aro-

nenberg Jul. 15-kén 1833. Miután a' Lengyelek számokra, kik mindenütt barátságos felvételt keresnek, aláírás nyitattat meg Helvétziában, itt küldök egy aranyos Skatulyát, mellyet Napoleontól kaptam ajándékban: Kérem ezt Lotteria útján kijádatni, 's a' békjővő pénzt a' Lengyelek közt kiosztani. (Aláírás) Hertzeg Napoleon Lajos Bonaparte.

Külső Svitzben hirtelen lázadás ütött ki, midőn Abyberg Oberster mintegy 600 főből álló tsapattal Küssnachtot megszállotta: A' Lutzérni Követek, és a' Kerületi tisztviselők ellenmondásokra azt felelte, hogy a' Zürichi határozatot el nem ismeri, és így annak nevében kiadott rendelményre sem ügyel. A' Zürichi Gyűlés Aug. 1-jén e' felől hivatalosan tudósított, 's még azon nap elvégezte, Küssnachtba szövetséges sereget küldeni, melly tzelből 5—6000 katonára, Luzern, és Küssnacht felé már el is indult. Külső Svitz többi részeinek elfoglalására is vagnak immár katonák, rendelve, egyszersmind Proclamatzió botsáttatott a' Helvétziai Nemzethez. Már Aug. 2-kán 4000 Zürichi katonára diadalmasan szállotta meg a' Várost.

Későbbi tudósítások szerint a' Baseli Cantonban is véres tsatázások mentek véghez, mellyben mind két részről sokan elesetek. Az, említett zenebonára okot ez adott: Az úgy nevezett törzsökösök Küssnachtban, Kerületi gyűlést kívántak, hogy abban a' régi Országnak, az újal való egyesítését indítványba hozhassák, — a' Felsőség azonban megtagadta kérelmeket: ezért egy megbízott férjűt titkon, azokhoz küldöttek, kiket a' magok pártosaikhoz számítottak, 's tőlök tudakoztatták, vajjon az öszvegyülés esetében, tarthat-

nak e' számot reájok? A' Felsőség azonban a' bízást elfogatta: így azután a' törzsökösök magok maradván, egyik vezetőjöknek házában öszvegyültek: az Újak tudniillik a' Külső Kerületbeliek színtegyűlést tartottak, 's amazoknak ablakait behajigálták. Hasztalan intés, és kérelem után, a' meghasonlás fegyverre került, — Sidler Helytartó megsebesítettet, 's így a' látsynból nagyra kerekedett tsata — naponként tovább terjed, ha tsak a' Kormány magát elhatározottan közbe nem veti.

B É T S.

Ö Ts. K. Felsőég Pilsenben szerentsesen megérkezvén Aug. 1-ső napján, ott minden lakosoknak tündöklő örömjelleivel fogadtattak. Három napi itt mulatások alatt Ö Felsőég szüntelen olly tárgyakra fordították gondoskodó figyelmeket, mellyekkel tsak alattvalóik boldogításokra foglalatoskodhattak. Ezen kerületi fővárost Aug. 5-kén reggel hagyták el Ö Felsőég ezereknek áldásaiktól tetéztetve.

O Ts. K. Felsőég Jul. 10-kén költ Királyi végzése által méltóztatott Msgs Czírjék Dienes Urat Alsó Fejér Vármegye Fő Ispányját ezen Hivatal alól felmenteni, 's eddig volt fizetésének meg hagyása mellett az Erdélyi Kir. The-sauratushoz számfeletti Tanátsóssá helyelmesen kinevezni.

M A G Y A R O R S Z Á G.

Poson Aug. 9-kén. A' f. h. 5-kén tartott Országos Ülésben a' III-dik Urbáriális tzikkely bormérést illető 2-dik S-sa vétetődék fel, 's azon pontok, hol az Uraság jóvá hagyása meliell szöllőt művelő 's attól hegyvámot fizető Helységeknek, az Urbarium útján meghatározandó szükséghez képeest, egy vagy

több házakban Sz. Mihály napjától fogva Sz. György napjáig, — az azt nélkülöző Községeknek pedig Sz. Mihály napjától tsupán Karátsónig engedtetik meg a' bormérés: a' kerületi szerkesztés szerént megerősített, az azt követő pontal együtt, melly a' megkívánató bornak mindég és akárhonnán lehető bevitelét rendeli el. Ellenben egyes Jobbágyoknak, lefoglalás terhe alatt megtiltatik a' bormérés, kivévén azokat, kik a' szőlőhegyeken szétszórva lakozván, dolog ideje alatt a' személyes munka helyett borral tesznek eleget, mint ez eddig szokásban volt. Azon földes Úri juss, minél fogva a' jobbágy az Uradalmi borok ingyeni elmerésére kénytetődhetnek, eltöröltetett; azon esetben pedig, ha hogy a' Földes Úrnak bormérő ház építésére alkalmas helye nem lenne, tehetségében fog állani, magának ezen végre a' jobbágyoktól akár tsere akár egyezés mellett házhelyet szerezni; — ugyan ezen §-ban, a' 6 dikán tartott 79 dik Ülésben folytatólag az is meghatározatott, hogy a' jobbágyok, idegen bort akár önszükségekre, akár kereskedés végett minden: taksa fizetés nélkül határtalan mennyiségben vihetnek be Országszerte szokásban lévő edényekben, ez mindazáltal kissébb abronstalanokban, tsupán betegség esetében történhetvén meg. A' 2 dik § utolsó pontja, melly a' pálinkának törkölyből 's gyümöltsből égetését (bár nem kimérését) egész esztendőn keresztül, üstjétől 2 f. taksa fizetés mellett megengedi: minden mezői termékekből lehető égetésre kiterjesztetett.

A' 7 dikén tartott 80 dik Országos ülésben a' 3 dik § ról folyt a' tanátskozás, nevezetesen a' Legelőt illető fontos kérdéstről; 's az első pont, mellyben a' Községek legelőinek eránytalan

használata miatt támadható sérelmek kikerülése, 's a' szorgalom elővitele végett, azon alap léteket fel, hogy az Uradalmi legelő, ha hogy azt a' kiterjedés 's helyzeti környületek megengedik a' Község legelőjétől különválasztassék, abban határozatott meg; hogy mihelyest azt a' Földes Úr, akár a' közbirtokosok közzül valamellyik, akár a' Község nagyobb része kívánja, a' különválasztásnak Urbáriom útján azonnal meg kellett történni, ezért a' jobbágyok mindazáltal sem homok vagy víz elöntéseknek kitétetett, sem a' máhának külömben káros helyekre nem utasíthatatván. Ezen különválasztás a' többi mezőkre, rétekre is kiterjesztetett, úgy hogy a' jobbágy földek az Uradaloméitól 's viszont megfordítva elzárva maradnak.

R o z s n y ó Jul. 28 kán. Mélt. Püspökünk Scitovszky János Úr jótékony szorgalmát, mellyet (mint Ujság levelünkben közöltük) Rapornaki Apátóságában 's Megyéje több részeiben az iskolák tzelirányos elrendelésire olly tsüggetlenül fordított, az idén Városunk Nemzeti iskoláira is, mellyeket elődje M. Lajcsák Ferentz most N. Váradi Püspök egy tanítószék alapítással gyarapított, kiterjeszté. Ugyan is mindjárt e' lefolyt iskolai év kezdete előtt, Városunk mindazon Kath. gyermekeit, kik iskolába alkalmasak lehetnek, a' 7-dik esztendőstül a' 12-ikig házról házra összeírattván, később azok szüléit maga személyesen szólította fel 's kérte meg, hogy szülötteiket iskolába járatták; most pedig e' h. 24—26 kán tapasztalni kívánván: miképen mentek légyen sükerbe rendelései, a' szokott próbatételeket, mellyekre a' szüléket a' templomból már eleve meghívatta, saját jelenlétében tartatá. Mind a' három osztálybeli fiu- 's leány-gyer-

mekek, kik összesen 221 valának, ki-
elégítő volt ugyan feleletek, de mind
e'felett különösen meglepő a' 2 dik osz-
tálybeli tanítványoké, mit a' szülék sze-
meiből kigördült öröm-könytseppek
elégge hálásan bizonyítottak. Tanítójuk
két kised tanítványkái által, kiket mu-
zsikára is önmaga oktatott, a' próba-
tétel végzetén guitarre mellett énekek
kísértete bennünket vendégeit. A' Püs-
pök Ur az e' napokra következett va-
sárnap délutáni 4 óráját osztályozás
vagyis classificatio olvasásra rendlén,
a' vendégek 's eleve felszólított szülék
száma nagy lön, — tömve az iskola.
A' gondos atya először is rövid beszé-
det tartá, mellyben az iskolai oktatá-
sok szükséges és hasznos létét, 's a' szü-
léknek gyermekeikre nézve innen fo-
lyó kötelességiket fejtegeté, egyszers-
mind előterjesztvén azon rendszabáso-
kat, mellyeket Nemzeti oskolánk tzel-
irányos javítása 's elrendeltetése iránt
teve, hová különösen tartozik az is,
melly szerint a' tanítók az e' végre ve-
lek közlött hónapi lajstromok után min-
den tanítványnak valamint megjelentét,
ugy az iskolából elmaradtát mindennap
följegyezni tartoznak; hogy így azután
ezekből a' Főpásztor Ur az illető Szü-
léknek gondosságát vagy gondatlanságát
láthassa, és ez utóbbiakat szülei köte-
lességekre szólíthassa, valamint ez út-
tal a' szorgalmas szüléket megditséré 's
a' gondtalanokat megfeddé. Felolvasta
ezután a' classificatiót önmaga, 's a'
szorgalom által kitüntetett tanulóknak
ujabb serkentésül különféle ajándékokat
osztogatott ki. Szándéka még a' keresz-
tyén oktatás mellett külvárosunknak a'
felső Megyéből ide származott tót aja-
kú gyűlevész tagjait is nemzeti nyelv-

vüinkre szoktatni, hogy így egy nyelv,
bár egy szív is! lántzollhassa össze az
itt lakos néptömeget.

Brassó Julius 22-dikén: A' nemes
tettel, 's követésre méltó szép példát
miért ne tennök közönségessé? ha gya-
kori is az, a' midőn az emberszerető
barát akkor sem fárad el a' jótételben,
a' mikor talán sokan azt tsak olvasni is
unják. Miért halgatnók hát el számta-
lan nemes tettei mellett, azon nemes
gondolkozását, 's szegényeken könyö-
rülő indulatját tzmerező tselekedetét,
mellyet a' Brassói szükölködő szegé-
nyek iránt, ama jóltévő indulatjáról
közönségesen esmeretes, a' privilegizált
Görög Compagnia Primarius. Assessora,
Czervenvodály D. István Ur
de Kapsia folyó hónap 20-dik napján
megmutata, a' midőn minden vallás és
nemzetre való tekintet nélkül, a' Cat-
holicusok közzül 25. a' Reformátusok
közzül 25. a' Lutheranusok közzül 25,
az Oláhok közzüs 25, ezeken kívül az
itteni rabok közzül 35 és így mindösz-
ve 135 szükölködő szegénynek, min-
deniknek külön külön törökbúzáat, pénzt
és 13 berbéts húsát ingyen ki osztatni
parantsoíta. Egy illy jóltévő iránt lehe-
tetlen hogy az esmeretlenekben is egy
szerettel és tisztelettel elégyült érzés
ne gerjedjen. E. H.

A' Pénz folyamát Augustus' 12 dikén;
közép ár:
A' Státus' 5p. Centes Obligátzióji 94 1/13
Az 1820-béli sorsosok: — —
Az 1821-béli hasonlók: — —
Bétsvárosa 2 1/2p. Centes Bankó Oblí-
gátzióji: 54 for. keltek, mind Conv.
Bank-Aktziák keltek 1212 for. lön
Conv. Pénzben.

Szerkesztető és Kiadó M á r t o n J ó ' s e f, Professor. (Landstrasse Nro 315.)

Nyomatató: Nemes Haykul Antal. (Obere Bäcker-Strasse Nro 755.)